

การให้ความเห็นของแพทย์

ในผู้ป่วยคดี

บทความ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์จตุวิทย์ หอวรรณภากร
อาจารย์แพทย์ ประจำภาควิชานิติเวชศาสตร์

การทำงานของแพทย์นอกจากการตรวจรักษาโรคหรือการบาดเจ็บของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาแล้ว แพทย์ยังอาจถูกร้องขอจากผู้ป่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือพนักงานสอบสวนให้ทำความเห็นทางการแพทย์ เช่น ใบรับรองแพทย์ เอกสารจากบริษัทประกัน ใบชันสูตรบาดแผล หรือใบรับรองการตาย เป็นต้น ซึ่งผู้ป่วยหรือญาติจะนำเอกสารที่แพทย์เขียนหรือรับรองให้นี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การเขียนรายงานเอกสารทางการแพทย์

โดยทั่วไปจะประกอบด้วยสองส่วนดังนี้

1. ส่วนของสิ่งที่ตรวจพบหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยของผู้ป่วย
2. ส่วนของความเห็น เช่น การประเมินระยะเวลาในการรักษา การประเมินความพิการ หรือความเห็นอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

การให้ความเห็นในผู้ป่วยคดีมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากความเห็นดังกล่าวเป็นการให้ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานทางการแพทย์และจะถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินทางกฎหมายมีผลต่อรูปคดีทั้งในส่วนของผู้เสียหายและผู้ต้องหา

ความเห็นที่แพทย์ที่มักจะถูกถามโดยพนักงานสอบสวน

ระยะเวลาการรักษา

โดยทั่วไปแพทย์ควรลงความเห็นในส่วนของระยะเวลาการรักษาเมื่อการรักษาสิ้นสุดแล้วเนื่องจากเป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดแต่ก็มักมีความจำเป็นที่แพทย์ต้องให้ความเห็นหรือออกเอกสารก่อนการรักษาจะสิ้นสุดลง เช่น พนักงานสอบสวนหรือญาติร้องขอ ในกรณีนี้ต้องอาศัยการประมาณระยะเวลาการรักษาจากพยาธิวิทยาหรือการบาดเจ็บ โดยยึดหลัก physiologic and pathological healing and functional recovery ควบคู่กันไปด้วย รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ เช่น โรคประจำตัว อายุ วิธีการรักษาที่มีผลต่อการหายจากการบาดเจ็บโดยประมาณระยะเวลาการรักษาของการบาดเจ็บทั้งหมดรวมกันเป็นวัน สัปดาห์ หรือเดือนที่นานที่สุด ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีปัจจัยของการมีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นระหว่างการรักษาด้วยจึงแนะนำให้เขียน “หากไม่มีภาวะแทรกซ้อน” ต่อท้ายการประมาณระยะเวลาการรักษาเสมอ

อันตรายสาหัสหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 ได้ระบุการบาดเจ็บที่กฎหมายถือว่าสาหัสไว้ดังนี้

- ตาบอด
- หูหนวก ลิ่นขาด หรือเสียขาประสาท
- เสียอวัยวะสืบพันธุ์หรือความสามารถในการสืบพันธุ์
- เสียแขน
- ขา มือ เท้า นิ้ว หรืออวัยวะอื่นใด
- หน้าเสียโฉมอย่างติดตัว
- แหว่งลูก
- จิตพิการอย่างติดตัว
- ทุพพลภาพหรือเจ็บป่วยเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต
- ทุพพลภาพหรือเจ็บป่วยด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่า 20 วัน หรือจนประกอบกรณียกยมิได้เกินกว่า 20 วัน

การให้ความเห็นว่าสาหัส เสียโฉม หรือถูกข่มขืนกระทำชำเรา เหล่านี้นั้นเป็นคำวินิจฉัยของศาล

แพทย์จึงควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นการวินิจฉัยของศาล แต่ควรให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงทางการแพทย์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจคดีความ เช่น ขาซ้ายขาดระดับเหนือเข่า / สูญเสียการมองเห็นของตาขวาอย่างถาวร / ได้รับการรักษาโดยการตัดม้าม หรือ พบหลักฐานว่าผ่านการล่งล้างทางช่องคลอด เป็นต้น และแนะนำว่าการให้ความเห็นกรณีระยะเวลาในการรักษาควรหลีกเลี่ยงระยะเวลาที่ยี่สิบวันหรือใกล้เคียง เนื่องจากตรงกับข้อความกับบทกฎหมายพอดี อาจจะทำให้เป็นปัญหาในการพิจารณาคดีได้ทำให้แพทย์อาจถูกเรียกไปเป็นพยานศาลและต้องตอบคำถามที่สร้างความลำบากใจแก่ตัวแพทย์เอง เช่น การบาดเจ็บดังกล่าวใช้ระยะเวลาการรักษา 19 วันหรือ 21 วันได้หรือไม่

เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือไม่หากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที

การให้ความเห็นในข้อนี้จะมีผลกับการตั้งข้อหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาในข้อหาพยายามฆ่าซึ่งมีบทลงโทษรุนแรงกว่าการบาดเจ็บที่เป็นอันตรายสาหัส จึงแนะนำให้เขียนข้อความเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต หากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงทีในกรณีที่ผู้บาดเจ็บมี life threatening condition หรือได้รับการกู้ชีพ (resuscitation) จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีต่อไป

ตัวอย่าง

ผู้บาดเจ็บถูกมีดฟันที่บริเวณข้อพับแขนลึกลงถึงหลอดเลือดแดง ทำให้มีเลือดออกตลอดเวลาซึ่งหากไม่ได้รับการรักษา ผู้บาดเจ็บจะเสียชีวิตจนถึงแก่ความตายได้ แต่ในขณะที่ผู้ป่วยรายนี้เข้ารับการรักษา สัญญาณชีพต่างๆยังเป็นปกติแพทย์ได้รักษาโดยการเย็บแผล และซ่อมหลอดเลือดที่ขาดจนบาดแผลหายเป็นปกติภายในสองอาทิตย์ ในกรณีนี้แนะนำให้ลงความเห็นไว้ว่า “การบาดเจ็บนี้เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหากไม่ได้รับการรักษาแต่ไม่เป็นอันตรายถึงชีวิตหากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที” ซึ่งการให้ความเห็นในลักษณะนี้จะเป็นประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมและมีผลต่อข้อหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาเช่นเดียวกัน

พฤติการณ์การบาดเจ็บ

เนื่องจากแพทย์ผู้รักษาไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ที่เกิดการบาดเจ็บด้วยเสมอไปการอาศัยเพียงประวัติคำบอกเล่าจากผู้ป่วย ญาติ หรือพยานแวดล้อมเพื่อระบุพฤติการณ์การบาดเจ็บลงไปใบบันทึกการบาดเจ็บนั้น ไม่แนะนำให้ทำเพราะเป็นการกระทำอันเกินขอบเขตหน้าที่ของแพทย์ ควรให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการสืบหาข้อเท็จจริง แพทย์อาจบันทึกในเวชระเบียน ใบรับรองแพทย์ หรือเอกสารบริษัทประกันหรือใบบันทึกการบาดเจ็บแล้ว "ผู้ป่วยให้ประวัติถูกทำร้ายร่างกาย" "พลเมืองดีนำส่งให้ประวัติได้รับบาดเจ็บจากการจรรยา" หรือญาติผู้ป่วยให้ประวัติถูกยิงแทน เป็นต้น

หากการบาดเจ็บนั้นไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน เช่น ได้รับการตรวจและรักษาเบื้องต้นที่ห้องฉุกเฉิน และต้องส่งตัวไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลอื่น ให้ระบุว่า “ผู้ป่วยมารับการรักษาเบื้องต้น จากนั้นถูกส่งตัวไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาล.....” เพื่อที่พนักงานสอบสวนจะสามารถเชื่อมโยงข้อมูลการรักษาที่โรงพยาบาลที่ส่งต่อได้

สรุป

การให้ความเห็นในผู้ป่วจคดี เป็นส่วนหนึ่งที่จะถูกนำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรม แพทย์ผู้ตรวจ ในฐานะคนกลางควรให้ความเห็นอย่างตรงไปตรงมาไม่เอนเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและความเห็นแพทย์สามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องกับประเด็นทางกฎหมายมาจโดงไม่เกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแพทย์